

การสื่อสารกลยุทธ์ในการจัดการวาระขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ในบริบทไทย: ปริทรรศน์แห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑาพรรธน์ ผดุงชีวิต
Graduate School of Applied Statistics, NIDA

โลจิสติกส์ถือเป็นวาระยุทธศาสตร์ที่ 7 ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน

- อนึ่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) อันประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ได้กำหนดให้โลจิสติกส์ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์โดยกระทรวงคมนาคมได้แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเน้นการส่งเสริมการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคอาเซียนตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ที่เน้นการเชื่อมโยง ๓ ด้านหลัก ได้แก่ (1) การเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) การเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ และ (3) ความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนโดยมีความพยายามของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนนโยบายของการที่ประเทศไทยจะสามารถก้าวเข้าสู่การพัฒนาการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนโดยนโยบายในเชิงโลจิสติกส์ นโยบายจะเกี่ยวข้องกับการวางแผน การเอื้ออำนวยความสะดวก การลงมือปฏิบัติการ การบูรณาการและการควบคุมกระแสการไหลและการเก็บสินค้า ผู้คนและสารสนเทศภายในและระหว่างระบบโลจิสติกส์เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความได้เปรียบเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค (จุฬาภรณ์ ผดุงชีวิต, 2560)

ความเชื่อมโยงกับกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- “จากมุมมองในเชิงนโยบาย โลจิสติกส์ไม่ใช่เป็นเพียงแค่การพัฒนาระบบโครงสร้างระบบการขนส่ง (*Transport Infrastructure Development*) เท่านั้น หากแต่แนววิถีที่เป็นองค์รวม (*Holistic Approaches*) ที่ต้องสามารถระบุชี้ความต้องการและข้อกำหนดความต้องการ (*Requirements*) ของกลุ่มผู้ค้า (*traders*), ความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้ให้บริการ (*service providers' expertise*), ศักยภาพของระบบสาธารณูปโภค (*infrastructure's capacity*) และกรอบโครงสร้างในการขับเคลื่อนโลจิสติกส์ของภาคสถาบันองค์กรต่างๆ (*Institutional Frameworks*) ถึงจะสามารถสะท้อนนโยบายการพัฒนาโลจิสติกส์ในระดับภูมิภาคได้อย่างเป็นระบบ... **ทั้งนี้ คำว่าในลักษณะที่เป็นองค์รวมนั้นหมายถึง การสอดประสานในเชิงบูรณาการทั้งในระดับสถาบัน องค์กร ระดับการ (Institutional, Administrative, and Infrastructural)**” (รุธิ์ พนมยงค์) ดังนั้นการบูรณาการเชื่อมโยงกรอบแห่งโลจิสติกส์เข้าสู่กรอบแห่งปรัชญาพอเพียงอันประกอบด้วยสามห่วงสองเงื่อนไขจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศอย่างยั่งยืนภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

บทคัดย่อ (Abstract)

- ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีวิจัยแห่งการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (**Critical Discourse Analysis**) และ **การวิเคราะห์กรอบ (Frame Analysis)** ของความคิดเชิงมโนทัศน์ของการจัดการวาระ (**Agenda Management**) ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในบริบทไทย
- งานวิจัยนี้ศึกษาตัวบทของวาทกรรมของสถาบันสื่อสารมวลชนรวม **10** ชิ้นและขององค์การหลักที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโลจิสติกส์อีก **4** วาทกรรมในฐานะแหล่งต้นตอของข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระและการรับรู้ของภาคสาธารณะชนเพื่อการศึกษาแก่นเรื่องของประเด็นร่วมและประเภทของกรอบที่สถาบันและองค์การใช้ในการนำเสนอกรอบความคิดเชิงมโนทัศน์และมุมมองต่อการสื่อสารโลจิสติกส์โดยงานวิจัยนำเสนอบทวิเคราะห์การขยายกรอบมุมมองเพื่อเชื่อมโยงกับกรอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนในการกำหนดกลยุทธ์และการวางแผนการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศไทย

Discursive Texts

- งานวิจัยนี้ได้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์จำนวน **10** วาทกรรมของสถาบันสื่อสารมวลชน ได้แก่ วาทกรรมจากหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ประชาชาติ **Logistics Time, Forbes Thailand, Post Today, Bangkok Biz,** ข่าวสดและ **Logistics Today** (รายละเอียดของวาทกรรมอยู่ในเอกสารการแสดงวาทกรรมท้ายงานวิจัย (**Addendum of Exhibits 1-10**) และ **4** วาทกรรมบางส่วนของเอกสารรายงานเกี่ยวกับการขับเคลื่อนภาคโลจิสติกส์ขององค์กรต่างๆ รวมตัวบทของวาทกรรมทั้งสิ้น **14** ตัวบทซึ่งวาทกรรมสี่ชิ้นขององค์กรหลัก ได้แก่ **(1)** สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือ สศช **(2559)** **(2)** ธนาคารกสิกรไทย, ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ตุลาคม, **2560**) **(3)** สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์ **(2560)** และ **(4)** กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักธุรกิจบริการและโลจิสติกส์การค้า กระทรวงพาณิชย์, **(2560)** ที่เชื่อมโยงกับกรอบการจัดการวาระการขับเคลื่อนโลจิสติกส์ในบริบทประเทศไทย

Literature Reviews

- รุธีร์ พนมยงค์ (Banomyong, 2008) นักวิชาการไทยผู้เชี่ยวชาญด้านโลจิสติกส์นานาชาติได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษารอบแนวคิดของสถาบันต่างๆ **(Institutional Frames)** ที่ขับเคลื่อนวงการโลจิสติกส์ โดยเสนอตัวแบบทางความคิดไว้ว่า คำว่า กรอบหรือกรอบความคิด **(Frameworks)** ไว้ว่าเป็นหนึ่งองค์ประกอบหรือปัจจัยหลักของระบบโลจิสติกส์ **(The Four Components of A Logistics System)** ได้แก่ (1) ระบบสาธารณูปโภค **(Infrastructure)** (2) กรอบความคิดเชิงมโนทัศน์ของสถาบันต่างๆ **(Institutional Frameworks)** (3) กลุ่มผู้ให้บริการ **(Service Providers)** (4) กลุ่มผู้ค้า **(Traders)** ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์กรอบความคิดเชิงมโนทัศน์ของสถาบันต่างๆ **(Institutional Frameworks)** เป็นสำคัญ

ชุดคำถามงานวิจัย (Research Questions)

- **RQ1:** จากการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (**Critical Discourse Analysis**) และการวิเคราะห์กรอบการจัดการวาระ (**Frame Analysis of The Agenda Management**) ขององค์การสถาบันหรือสื่อสารมวลชนในบริบทโลจิสติกส์ไทย ร่วมสมัยปรากฏประเด็นของแก่นเรื่อง (**Themes**) และประเภทของกรอบวาระ การขับเคลื่อนการสื่อสารเชิงโลจิสติกส์อย่างไร
- **RQ2:** ภายใต้กรอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักวิจัยสามารถพัฒนา ข้อเสนอเชิงทฤษฎีหรือ **Theoretical Assertions**เกี่ยวกับความท้าทายของการขับเคลื่อนการบูรณาการกรอบการจัดการวาระทางการสื่อสารโลจิสติกส์ของประเทศไทยดังกล่าวได้อย่างไร

การอภิปรายผลการวิจัย (Research Finding/Discussion)

- (1) บนฐานของการวิเคราะห์หน้าที่ของกรอบ (Frame Tasking) ปรากฏกรอบความคิดเชิงมโนทัศน์ที่ปรากฏในตัวบทวาทกรรมรวม**สองประการ** อันได้แก่ (1) กรอบการวินิจฉัยในการระบุปัญหาและการชี้มูลกำหนดประเด็นปัญหาและต้นตอของที่มาแห่งปัญหา (Diagnostic Framing) และ (2) กรอบการคาดคะเนเพื่อนำเสนอทางออก กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์และอุบายในการแก้ปัญหา (Prognostic Framing) หากแต่ไม่ปรากฏวาทกรรมเกี่ยวกับการให้รายละเอียดในกระบวนการการสร้างกรอบแห่งแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารในการเตรียมวิธีรับมือหรือการกำหนดตรรกะเหตุผลในการเตรียมการ (Motivational Framing) หากแต่ที่พบภายใต้กรอบแรงจูงใจนี้จะเป็นเพียงวาทกรรมในการแสดงเจตจำนงในการขับเคลื่อนภาคโลจิสติกส์ที่เน้นการมีส่วนร่วมในภาพกว้างเท่านั้น โดยไม่มีการวิเคราะห์เป้าหมาย วิธีการ (Means-End Analysis) ลงลึกในเชิงการสื่อสารโลจิสติกส์อย่างสมควร
- (2) ในระดับวาทกรรมขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนโลจิสติกส์ของประเทศไทยตามที่ได้กล่าวถึงในระเบียบวิธีวิจัยข้างต้นไปเรียบร้อยแล้วนั้นสะท้อนให้เห็นแก่นเรื่องหลักหรือ **ธีมหรือ Themes** หลักๆ ที่ Goffman (อ้างแล้ว) เรียกว่า การวางกรอบที่สะท้อนประเด็นสาระัตถะหลักหรือ **Keyings** เกี่ยวข้องกับความพยายามในการขับเคลื่อนกรอบการจัดการวาระของโลจิสติกส์ไทย รวม ห้า ประการ (**Problem-Based Frames**)

Summary/ Q-A

- Thank you for your kind attention
- Judhaphan@gmail.com

